

- (c) **mádexe** (nad) õmblevad
mebəbəfexe (nad) teesklevad lendamist
sópet (ta) tõesti põles
šxéfqəm (ta) ei ole võimeline sööma
gʷəš'əʔexeme kui (nad) räägivad
mezáqexe (nad) hammustavad

Ülesanne nr 3.

- (a) 1. Jäta esimene täht oma kohale.
 2. Kustuta *h* ja *w*.
 3. Asenda kõik kaashäälikud numbritega (tähed, mille kõige tavalisem hääldus kõlab sarnaselt, grupeeritakse):

<i>bpv</i> (<i>f</i>)	<i>cgjkqs</i> (<i>xz</i>)	<i>dt</i>	<i>l</i>	<i>mn</i>	<i>r</i>
1	2	3	4	5	6

4. Taanda kahe või enama identse numברי järjendid ühele.
 5. Kustuta kõik täishäälikud (*a*, *e*, *i*, *o*, *u*, *y*).
 6. Jäta alles ainult kolm esimest numbrit või lisa paremale nulle, et teha kood ühe tähe ja kolme numברי pikkuseks.
- (b) *Allaway*: A400, *Anderson*: A536, *Ashcombe*: A251, *Buckingham*: B252, *Chapman*: C155, *Colquhoun*: C425, *Evans*: E152, *Fairwright*: F623, *Kingscott*: K523, *Lewis*: L200, *Littlejohns*: L342, *Stanmore*: S356, *Stubbs*: S312, *Tocher*: T260, *Tonks*: T520, *Whytehead*: W330.
- (c) *Ferguson*: F622, *Fitzgerald*: F326, *Hamnett*: H530, *Keefe*: K100, *Maxwell*: M240, *Razey*: R200, *Shaw*: S000, *Upfield*: U143.

Ülesanne nr 4. Reeglid:

- Sõnade järjekord: V P (S/O); S/O P V Poss, V P Poss; S Poss.
- V = tegusõna (minevik → tulevik: **-bi** → **-ba**, ∅ → **-jba**).
- S = alus (nimisõna). Sihilise tegusõna alusel on lõpus **-ni**.
- O = sihitis (nimisõna).
- P = asesõnad (alus + sihitis) + ajavorm:

– alus:

- * 1. isik **ngV-**,
- * 2. isik **nyV-**,

$$* 3. \text{ isik } \begin{cases} \text{sihitu tegusõna:} & gV- \\ \text{sihiline tegusõna:} & \begin{cases} \text{meessugu} & gVnV- \\ \text{naissugu} & ngVyV-; \end{cases} \end{cases}$$

- sihitis: 1. isik **-ngV**, 2. isik **-nyV**, 3. isik **-∅**;
- **V** on täishäälikud (minevik: *i, ..., i, a*; tulevik: *u, ..., u*).

$$\bullet \text{ Poss} = \text{omand: } \left\{ \begin{array}{l} \text{'+' : } -ngu \\ \text{'-' : } -wa \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{omaja} \\ \text{meessugu: } -ji \\ \text{naissugu: } -nya \end{array} \right\}$$

- (a) 1. *Alayulujba nguyunyu bungmanyani.* Vana naine hakkab sind üles leidma.
 2. *Yagu gininya.* Ta (m.) jättis su maha.
 3. *Janji darrangguwaji.* Koeral ei ole keppe.
 4. *Ngirra nya alanga.* Sina varastasid tüdruku ära.
 5. *Daguma nyinga.* Sa löid mind.
 6. *Dirragbi ga balamurrungunya.* Ta (n.) hüppas odaga.
- (b) 7. Sa hakkad mind maha jätma. *Yagujba nyungu.*
 8. Arst magas. *Gulugbi ga ngunbulugi.*
 9. Mees hakkab rahaga ära jooksmas. *Juwa gu bardba gijilulunguji.*
 10. Ta (m.) hakkab koera varastama. *Ngirrajba gunu janji.*
 11. Tüdruk nägi sind. *Ngajbi ngiyinya alangani.*

Ülesanne nr 5.

$$(a) (\circ) \frac{\circ\circ}{\circ\circ} \frac{\circ\circ}{\circ\circ} \circ \frac{\circ\circ}{\circ\circ} \frac{\circ\circ}{\circ\circ}, \quad \left| \begin{array}{l} \circ = V (a, e, i, o, u) \\ \circ\circ = VV (aa, ee, ii, oo, uu) \end{array} \right.$$

(b)	36.	war	is—maa—ciil		daa-	rood	×
	37.	dir mi-	yaad	wa-	daag-	taan	✓
	38.	laba-	daad	ka	duu-	diye	✓
	39.	ka jan-	na-daad		daa-	hiye	×
	40.	adi-	ga i-	yo	deris-	kaa	✓
	41.	diga-	xaar-	ka	mari-	yoo	✓
	42.	ciid i-	yo doo-		lo di-	raac	×
	43.	noo-	ma kee-		neen	darka	×
	44.	ka-	yaa-	yaa mi-		yaan	×
	45.	wu-	kaa	dan-	qaa-	baan	✓